

Emma Thomas

OUTSIDER-TAIDE

Kuvataiteen koulutusohjelma

2019

OUTSIDER-TAIDE

Thomas, Emma
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
Toukokuu 2019
Sivumäärä: 21
Liitteitä: 0

Asiasanat: kuvataide, mielenterveys, naivismi

Tässä opinnäytetyössä syvennyttiin outsider-taiteen historiaan taiteen genrenä sekä tarkasteltiin outsider-taiteilijoita genren alkua ajoilta nykypäivään. Opinnäytetyössä pohdittiin outsider-taiteen muodostumista mielenterveyden huollon sekä instituutioiden kautta, ja tarkasteltiin niiden vaikutusta outsider-taiteen asemaan nykypäivänä. Lisäksi opinnäytetyössä syvennyttiin muutaman merkittävän outsider-taiteilijan uraan ja elämään.

OUTSIDER ART

Thomas, Emma

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Fine Arts

May 2019

Number of pages: 21

Appendices: 0

Keywords: Fine art, mental health, naïve art

The purpose of this thesis was to explore the history of outsider art as an art movement and to examine the artists involved from the beginning to the present day. I discuss those involved in the creating of the movement through mental healthcare and institutions and their impact on how outsider art is viewed today. In my thesis I also discuss the life and works of some of the most influential artists in this genre.

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	5
2. OUTSIDER TAIDE	6
3. HANS PRINZHORN - MIELISAIRAIDEN TAIDE	7
4. POTILAIDEN TAIDE	8
4.1 Adolf Wölfli	8
4.2 August Natterer	9
4.3 Judith Scott	11
5. ERAKKOTAITEILJAT	14
5.1 Henry Darger	14
5.2 Leonard Knight ja Salvation Mountain	16
6. LASTEN TAIDE	18
6.1 Claire Golomb	18
5.2 Ayana.....	18
LÄHTEET	21

1. JOHDANTO

Taidemaailmaan mahtuu monenlaisia taiteilijoita. Kun miettii taidemaailmaa ja siinä työskenteleviä ihmisiä, niin taidekoulu, galleriat, ja taiteen kentällä työskentelevät kollegat tulee mieleen. Mutta mitä jos taiteilija ei olisi käynyt taidekoulua, tai pitänyt näyttelyä, tai ole ollut millään tavalla kosketuksessa tähän valtavirran taidemaailmaan?

Outsider taide on mielenkiintoinen kurkistus ihmisen psyykkeeseen ja luo rehellisen ja vilpittömän kuvan maailmasta. Hanz Prinzhorn, saksalainen psykiatri josta kerron lisää tekstissäni, oli sitä mieltä että hänen potilaansa ovat taiteilijoita täysin luonnollisessa tilassa, yhteiskunnan turmelemattomina.

Tekstissäni aion esitellä outsider taiteilijoita erilaisista elämäntilanteista. Kerron outsider taiteen perustamisesta ja sen alle työskentelevistä taiteilijoista, jotka ovat inspiroineet omaa tekemistäni.

2. OUTSIDER TAIDE

Termi 'Outsider Art' tuli käyttöön vuonna 1972 kun Roger Cardinal kirjoitti sen nimisen kirjan. Hänen luomansa termin piti olla vain käännös termistä 'Art Brut' (raaka taide), termi, jonka oli keksinyt Jean Dubuffet, mutta muokkautui laajemmaksi termiksi. Outsider art on taide jonka on tehnyt ihminen jolla ei ole taiteellista koulutusta, erakoituneet ihmiset, ihmiset joilla on fyysisiä, älyllisiä, tai psyykkisiä rajoitteita (Raw Vision www-sivut 2019). Usein nämä ihmiset huomataan taiteilijoina vasta heidän kuolemansa jälkeen, kun heidän kodeistaan löytyy suuria kokoelmia heidän tekemää taidetta.

Der Blaue Reiter ryhmä oli yksi ensimmäisistä ryhmistä, joka osoitti suurta mielenkiintoa psyykkisesti sairaiden ja lasten taiteeseen. He olivat myös kiinnostuneita 'peasant' taiteesta (kansantaide). Ryhmään kuului muunmuassa Wassily Kandinsky, Auguste Macke, Franz Marc, ja Alexej Jawlensky. Heitä kiehoi tämän taiteen ekspressiivinen voima joka syntyi siitä ettei ollut aikaisempaa kosketusta taiteeseen.

Outsider taiteen piirissä on monta muutakin termiä, mitkä voivat kuulua samaan liikkeeseen. Ensimmäinen ja ilmiselvin on Art Brut. Art brut on ranskaa ja tarkoittaa 'raaka taide,' viitaten siihen että tämän liikkeen taiteilijat eivät ole olleet kosketuksessa taidekoulutukseen, gallerioihin, tai museoihin. Art Brut taiteilijat ovat ensisijaisesti mielisairaita ja kokonaan kulttuurin ja yhteiskunnan ulkopuolella. Folk Art eli kansantaide viittaa enemmän 'peasant' taiteeseen, taide, joka syntyi köyhissä olosuhteissa, enimmäkseen Euroopassa mutta voi myös päteä muihin kulttuureihin. Kansantaide on usein primitiivistä ja siihen liittyy myös vahvasti käsityötaide. Kansantaiteen ja outsider taiteen suurin ero on se että kansantaiteessa käsitellään enemmän traditionaaleja kulttuurillisia ja sosiaalisia arvoja. Visionaarinen taide on täynnä uskonnollisia teemoja ja spiritualismia. Hieronymous Bosch on suuri inspiraation lähde monelle nykypäivän visionaarisille taiteilijoille. Nämä ovat suurimmat ryhmät Outsider taiteen piirissä.

3. HANS PRINZHORN - MIELISAIRAIDEN TAIDE

Hans Prinzhorn (1886-1933) oli saksalainen psykiatri ja taidehistorioitsija. Prinzhorn sai tohtorinarvonsa vuonna 1908, ja vuonna 1919 hänestä tuli Karl Wilmanssin assistentti Heidelbergin yliopiston psykiatrisessa sairaalassa. Sairaalassa Prinzhornille annettiin tehtäväksi laajentaa Emil Kraepelin aloittamaa kokoelmaa potilastaiteesta. Kun hän lopetti työnsä vuonna 1921, kokoelmassa oli yli 5,000 teosta 450 taiteilijalta. Prinzhorn julkaisi ensimmäisen ja tunnetuimman kirjansa vuonna 1922, *Bildnerlei der Geisteskranken. Ein Beitrag zur Psychologie und Psychopathologie der Gestaltung* (Artistry of the Mentally Ill). Tämä kirja tunnetaan kirjana joka toi esille psykiatrisen taiteen alan. Se oli ensimmäinen kirja jossa potilaiden taidetta tulittiin esteettisen linssin kautta, eikä ainoastaan psykologisesti.

Prinzhorn esitti kirjassaan kymmenen 'skitsofrenia mestarin' teoksia, joista hän kirjoitti myös syvän esteettisen analyysin jokaisesta. Nämä kymmenen mestaria olivat: Karl Genzel, August Klett, Peter Meyer, August Natterer, Johann Knüpfer, Victor Orth, Hermann Behle, Heinrich Welz, Joseph Schneller, ja Franz Pohl.

Jean Dubuffet oli erityisesti kiinnostunut Prinzhornin kirjallisuudesta ja aloitti oman kokoelmansa jonka hän nimesti art brut, eli raakataide. Vuonna 1948 hän loi Compagnie de l'Art Brut muiden taiteilijoiden kanssa, mukaan lukien Andre Breton. Heidän luoma kokoelma tuli tunnetuksi nimellä Collection de l'Art Brut. Siihen sisältyy tuhansia töitä ja nykyään se on sijoitettu Sveitsiin. Dubuffetin mielestä raakataiteen pointti on se, että se on luotu valtavirtakulttuurin ulkopuolella, säilyttäen raa'an ja autenttisen maailman ja näkemyksen.

4. POTILAIKEN TAIDE

4.1 Adolf Wölfli

Yksi ensimmäisistä ihmisistä, joka luokiteltiin outsider taiteilijaksi, oli Adolf Wölfli. Wölfli (1864-1930) oli sveitsiläinen taiteilija, joka vietti suurimman osan elämästään psykiatrisessa hoidossa. Lapsena Wölfli oli pahoinpidelty ja seksuaalisesti hyväksikäytetty. Hän vietti vähän aikaa vankilassa lasten hyväksikäytön yrityksestä aikuisena, ja vuonna 1895 hänet vietiin Waldau Cliniciin, psykiatrinen sairaala missä hän vietti loppuelämänsä. Hän vietti paljon aikaa eristyksessä sairaalassa hänen väkivaltaisen persoonansa takia ja kärsi psykoosista ja hallusinaatioista. Wölfli aloitti tällöin piirtämisen.

Walter Morgenthaler kiinnostui Wölfliin taiteesta ja hänen mielisairaudestaan, ja kirjoitti *A Psychiatric Patient as Artist* (Ein Geisteskranker als Künstler) vuonna 1921. Tämä toi Wölfliin taidemaailman näkyville. Kirjassaan Morgenthaler kertoi Wölflistä ja hänen taiteellisesta kehityksestä mikä alkoi sairaalassa ilman aikaisempaa kiinnostusta tai koulutusta taiteen alalla. Morgenthaler seurasi tarkasti Wölfliin työskentelyä, kuten ilmenee tässä tekstin pätkässä hänen kirjastaan:

“Joka maanantai aamu, Wölfliille annetaan uusi lyijykynä ja kaksi suurta paperia. Lyijykynä on käytetty kahdessa päivässä, sitten hänen pitää pärjätä niillä pienillä pätkillä mitä hänelle on jäänyt tai joita hän pyytää muilta. Hän kirjoittaa usein palloilla, jotka ovat vain viidestä seitsemään millin pituisia, ja jopa pienillä rikkinäisillä lyijyn palasilla, joita hän käyttää näppärästi kynsiensä välissä. Hän kerää varovasti pakkauspaperia ja muuta paperia mitä hän voi saada vartijoilta ja muilta potilailta hänen alueellaan, muuten häneltä loppuisi paperi ennen seuraavaa sunnuntai iltaa. Jouluna, hänelle annetaan laatikollisen värikyniä, jotka kestävät hänellä maksimissaan kaksi tai kolme viikkoa.”

A Psychiatric Patient as Artist 1921

Wölfli tuotti sairaalassa ollessaan 25,000 sivuisen kuvitetun kerronnan (Adolf Woelflin biografiset www-sivut 2019).

Wölflin kuvitteellinen omaelämäkerta ja yhden hengen utopia alkaa tekstillä *From the Cradle to the Grave* (1908-1912). 3 000 sivussa Wölfli kääntää dramaattisen ja kurjaan lapsuutensa upeaksi matkaksi. Hän kertoo, miten hän matkusti Doufi-nimisenä lapsena "enemmän tai vähemmän ympäri maailmaa", "Sveitsiläisten metsästäjien ja luontotutkijoiden Traveling:in seuran" mukana. Wölflin teksti on kuvitettu runsaasti piirustuksilla fiktiivisistä kartoista, ihmisistä, palatseista, kellareista, kirkoista, kuninkaista, kuningattarista, käärmeistä, puhuvista kasveista, ynnä muuta.

Kirjojen toisessa osassa, Maantieteelliset ja Algebralliset kirjat, Wölfli kertoo miten rakennetaan tulevaisuus. Suunnitelmaan kuuluu planeetan ostaminen ja kosmoksien valtaus. Vuonna 1916 tämä kerronta saavuttaa huipentuman, kun Wölfli julistaa itsensä St. Adolf II: ksi.

Seuraavissa teksteissään, *Books with Songs and Dances* (1917-1922) ja *Album Books with Dances and Marches* (1924-1928), Wölfli ylistää itseään ja maailmaansa tuhansissa sivuissa, runojen, laulujen, skaalojen (do, re, mi, fa), piirustuksien ja kollaaseiden kera. Vuonna 1928 hän aloitti viimeisen tekstinä, *Funeral March*. Tämä teksti jatkaa samaa teemaa hänen kuolemaansa saakka vuonna 1930.

4.2 August Natterer

August Natterer (1868-1933) oli saksalainen outsider taiteilija, joka sairasti skitsofreniaa. Natterer eli normaalia elämää, hän oli töissä ja naimisissa, kunnes huhtikuussa 1907 hän koki intensiivisen hallusinaation viimeisestä tuomiosta. Tämän aikana hän näki 10,000 kuvaa puolessa tunnissa. Hänen omin sanoin kuvaamana hallusinaatio meni näin:

”Näin pilvissä olevan valkoisen täplän aivan lähellä - kaikki pilvet pysähtyivät - sitten valkoinen piste lähti ja seiso i koko ajan kuin taivaslauta. Samalla aluksella tai näytöllä tai näyttämöllä nyt kuvia, välähdyksen nopeudella, seurasi toisiaan, noin 10 000 puolessa tunnissa... Jumala itse tapahtui, noita, joka loi maailman - maailmallisissa visioissa: sotakuvat, maanosat, muistomerkit, linnat, kauniit linnat, vain maailman upeus - mutta kaikki tämä ylikuonnollisissa kuvissa. Ne olivat vähintään kaksikymmentä metriä suuruudeltaan, selkeitä, melkein ilman värejä, kuten valokuvia... Kuvat olivat viimeisen tuomion ilmestyksiä. Kristus ei voinut toteuttaa pelastusta, koska hänet ristiin-
 naulittiin varhain ... Jumala paljasti nämä minulle pelastuksen toteuttamiseksi.”

Tämän jälkeen Natterer yritti itsemurhaa jonka jälkeen hänet sijoitettiin ensimmäiseen hoitolaitokseen monesta, jossa hän elisi loppuelämänsä aikana.

Natterer oli yksi 'skitsofrenisistä mestareista' joista Hans Prinzhorn kirjoitti kirjassaan *The Artistry of the Mentally Ill*. Natterer alkoi piirtämään kuvia, joissa hän yritti esittää niitä 10,000 kuvaa hänen hallusinaatiostaan. Hänen piirustustyylinsä oli selkeä ja tarkka, ehkä johtuen hänen aikasemmasta ammatistaan sähkönasentajana.

4.3 Judith Scott

Judith Scott (1943-2005) oli amerikkalainen veistäjä. Scottille todettiin syntyessä downin syndrooma, ja vauvana hänelle tuli tulirokko, jonka seurauksena hän menetti kuulonsa, asia mikä huomattiin vasta myöhemmin Scottin elämässä. Seitsemänvuotiaana Scott lähetettiin instituutioon missä hän eli kunnes kaksoissiskonsa otti hänestä huoltajuuden 35 vuotta myöhemmin. Vuonna 1987 Scott otettiin mukaan Creative Growth Art Centeriin Kaliforniassa, joka tukee ihmisiä, joilla on kehityshäiriöitä. Siellä Scott löysi kiinnostuksen ja taitonsa tekstiilitaiteeseen.

Kuva Judith Scottin näyttelystä 'Bound and Unbound' Brooklyn museossa

Creative Growth Art Center oli maailman ensimmäinen organisaatio, joka tarjosi studiotiloja taiteilijoille, joilla oli erilaisia kehitysvammoja tai rajoitteita. Scottin ensimmäiset kaksi vuotta CGAC:ssa meni ilman mitään suurta oivallusta. Hänellä ei ollut suurta kiinnostusta maaleihin tai muihin piirtämisvälineisiin. Scottin taiteellinen

läpimurto tuli vasta kun hän oli mukana tekstiilitaiteen luennolla, jota piti ulkopuolinen taiteilija Sylvia Seventy. Käyttäen siellä saatuja materiaaleja hän spontaanisti keksi omanlaisen taiteellisen menetelmän ja tyylin. (Creative Growth www-sivut 2019)

Scottin taiteelliset lahjat huomattiin nopeasti ja hänelle annettiin täysvaltainen lupa valita omat materiaalit. Hän käytti monia eri objekteja ja veistoksissaan hän käytti lan-
kaa ja kietoi sitä hänen löytämiensä tavaroiden ympärille. Monissa töissään esiintyy myös pariteema, viitaten ehkä hänen elämänsä kaksosena. Scott työsti teoksiaan viisi päivää viikossa 18 vuotta, lopulta hän oli tehnyt yli 200 teosta.

Scottin ensimmäinen näyttely oli vuonna 1999, joka oli samaan aikaan kun John Mac-
Gregorin kirja *Metamorphosis: The Fiber Art of Judith Scott* julkaistiin. Nämä toivat
Scottille maailmanlaajuista kuuluisuutta. Hänen taidettansa on monissa kokoelmissa
tänään, mukaan lukien MOMA New York, MOMA San Francisco, ja Collection de

L'art brut Sveitsissa, ynnä monia muita. Scottia ei ainoastaan nähdä nykypäivänä Outsider taiteilijana, vaan tärkeänä nykytaiteilijana muiden joukossa.

5. ERAKKOTAITEILJAT

5.1 Henry Darger

Henry Darger (1892-1973) oli erakoitunut Amerikkalainen kirjailija ja taiteilija joka työskenteli Chicagossa sairaalan talonmiehenä/siivoojana. Kun Darger oli neljävuotias, hänen äitinsä kuoli synnytyksen aikana. Hänen isänsä piti hänestä huolta kunnes Darger täytti 8, jonka jälkeen hän ei enään pystynyt siihen. Darger muutti katolilaiseen orpokotiin, The Mission on Our Lady Mercy. Dargerin isän kuoleman jälkeen vuonna 1905, hän muutti laitokseen, The Illinois Asylum for Feeble Minded Children. Hänet hädettiin orpokodista masturboinnin takia, ja Darger vietti seuraavat 3 vuotta laitoksessa. 16-vuotiaana Darger pakeni ja aloitti loppuelmänän uransa sairaalan talonmiehenä (Boxer 2000).

Dargerin elämäntyö löydettiin hänen kuoleman jälkeen asunnostaan, missä hän eli 43 vuotta. Hänellä oli monta ‘projektia,’ kuten 10-vuotinen säpäpäiväkirja ja muita päiväkirjoja. Hänen suurin projektinsa on *In The Realms of the Unreal*, 15,145 sivuinen työ sidottuna viiteentoista tiheään kirjaan täynnä satoja piirustuksia ja maalauksia kuuden vuosikymmenen ajalta. Suurin osa tästä tarinasta on nimeltä *The Story of the Vivian Girls, in What is Known as the Realms of the Unreal, of the Glandeco-Angelinian War Storm Caused by the Child Slave Rebellion*.

“Tarina seuraa seitsemää tyttöä, katolisen kansan Vivian Girls, Abbieanniasta, jotka yrittävät pelastaa kidnapattuja lapsia, joita ovat orjuuttaneet ateistiset ja pahat glandelinilaiset. Amerikan sisällissodan tapahtumiin perustuva tarina kertoo sankarillisista lapsista, jotka taistelevat pahaa vastaan. Darger kirjoitti ensin tarinan käsin ja myöhemmin kirjoitti sen koneella ja lisäsi kuvia.

300 akvarellia, jotka hän teki kertomuksensa tueksi, tuo tuhoutumisen ja sankaruuden kertomuksen elämään, usein graafisesti. Maalaukset, joista osa on jopa 3,7 metriä leveitä, kuvaavat lasten haavoittuvuutta heidän vangitsijiaan vastaan. Orjuutetut lapset ovat valkoisia, kalpeita ja peittämättömiä, ja ne ovat tyypillisesti androgynisiä tai heillä on poikien sukuelimiä. Darger jäljittää ja leikkaa kuvioita sarjakuvista ja lasten

kirjoista hänen työhönsä, koska ajatellaan, ettei hänellä ollut taitoa piirtää ihmisiä ilman niitä. Tilaa ja kustannuksia säästävänä toimenpiteenä Darger käytti paperin molempia puolia. Akvarellin lisäksi hän työskenteli myös pastellipesuilla, lyijykynillä ja kollaaseilla. " (Blumberg & Yalzadeh 2019)

East (In the realms of the Unreal)

Dargerilla oli muitakin tarinoita- *Crazy House: Further Adventures in Chicago* , kirjoitettu *The Realmsin* jälkeen, sisältää yli 10,000 käsinkirjoitettua sivua. Hän aloitti myös omaelämäkerran nimeltä *The History of my Life*, josta ensimmäiset 206 sivua kertoo Dargerin elämästä jonka jälkeen loput 4,672 sivua kertovat fiktiivisestä torneadosta nimeltä Sweetie Pie.

5.2 Leonard Knight ja Salvation Mountain

Leonard Knight (1931-2014) oli Amerikkalainen taiteilija jonka tunnetuin teos on Salvation Mountain, suuri maalattu struktuuri Kalifornian aavikolla. Tämä ‘vuori’ on rakennettu savitiilistä, heinästä ja maalista. Siihen sisältyy kymmeniä muraaleja. Suurimmassa osassa on kristillisiä lauseita ja sanontoja, esimerkiksi ‘God is Love,’ joka on yksi suurimmista teksteistä vuorella.

Nykyinen Salvation Mountain on itse asiassa toinen rakennelma joka on samassa kohteessa. Knight aloitti ensimmäisen rakennelman vuonna 1984, käyttäen epävakaita rakennus menetelmiä, mikä aiheutti ensimmäisen vuoren romahduksen. Knight ei lanistunut tästä, vaan näki tämän jumalan tapana kertoa hänelle, että vuori ei ollut turvallinen. Hän aloitti toisen vuoren rakentamisen heti perään.

Vuonna 1998 Knight päätti, että hän haluaa laajentaa vuorta. Hän keräsi ideoita paikallisilta alkuperäisamerikkalaisilta, jotka olivat Navajo heimosta. Navajo heimo on

tunnettu heidän arkkitehtuurillisesta asiantuntemuksestaan. Knight oli inspiroitunut heidän pienistä kaupungeistaan, espanjaksi *pueblitos*. Tämän jälkeen Knight rakensi pienen kupukattoisen rakennelman, jossa hän aikoi asua mutta vietti kumminkin suurimman osan ajastaan pakussaan. Knight rakensi myös uuden osan jota hän kutsui museoksi, missä on useita esineitä jotka ovat tuotu sinne hänen ystäviltään ja muilta kävijöiltä. Jokaisella esineellä on merkitys. Useat kävijät tulee Salvation Mountainille rukoilemaan ja jättävät jonkin esineen symbolina heidän raukkaudestaan jumalaa kohden.

Vuonna 2000 Amerikan kansantaiteen seura julisti vuoren tärkeäksi kansantaiteen kohteeksi. Vuorella käy paljon turisteja yhä ja sitä ympäröivä Slab City on myös ollut usean dokumentin aiheena ja kiinnostaa monia ympäri maailmaa.

6. LASTEN TAIDE

Outsider taiteeseen kuuluu myös lasten taide. Tate museon sivuilla Outsider taiteen kategorian sivuilla lukee “The art of children, psychiatric patients and prisoners who create art without the conventional structures of art training and art production is often categorised as outsider art” (Tate Modern www-sivut 2019).

Lasten taiteessa on tietty rehellisyys mikä oppiutuu pois ajan myötä monella taiteilijalla.

6.1 Claire Golomb

Claire Golomb on Saksalais-Amerikkalainen psykologian professori Massachusettsin Yliopistossa, joka opetti lasten kehitys kursseja yli 40 vuotta. Hän keskittyi tutkimaan tänä aikana lasten taiteellista kehitystä, lasten leikkimistä, tarinoiden rakentamista, ja sukupuolen roolia näissä asioissa. Hän on kirjoittanut neljä kirjaa, ja keskityn nyt hänen kirjaansa *The Child's Creation of a Pictorial World*.

Kirjassa pohditaan monia aiheita, esimerkiksi sitä, mistä on tullut ‘the tadpole man.’ Kyseinen hahmo on monella lapsella ensimmäinen ihmishahmo minkä he piirtävät. Golomb spekuloi miten niin moni lapsi on tullut samanlaiseen tulokseen heidän piirustuksissansa.

Golomb pohtii myös lasten tilatajua, perspektiiviä, väriä, ja ekspressiivisyyttä, mutta mielestäni mielenkiintoisin kohta on se missä Golomb tutkii lasten mielialaa ja sen näkyminen heidän piirustuksissaan.

5.2 Ayana

Viisi vuotias Ayana on yksi lapsitaiteilija Golombin kirjasta. Hänen tarinansa alkaa normaalisti, hän on iloinen ja normaali lapsi, ja hänen piirustuksensa peilasivat tätä. Hänen piirustuksissansa on kukkia ja ihmisiä, jotka ovat kiinnostavia hänestä. Kuusi-

vuotiaana Ayana tulee sairaaksi. Hänen vatsansa turpoaa ja hänelle diagnosoidaan kasvain, jota ei voi operoida. Ayanan piirustukset muuttuvat yhtäkkiä tämän aikana. Figuuripiirroksissaan ihmishahmoilla on suhteettoman pienet päät ja rintakehät, joihin rinnastuu heidän valtavat alaruumiit. Tuonaikaiset harvat kukkapiirrokset ovat surullisen oloisia, kukilla on mustat varret ja yläpuolella hallitsee musta taivas. Ayanan sairauden edetessä, hänen perheensä hyväksyy väistämättömän totuuden, että Ayana ei parane. Hän piirtää ruumiittomia ihmisiä. Ennen sairastumistaan, Ayana piirsi vain esittäviä figuureja ja teemoja, ja nyt sairauden edetessä hän piirtää geometrisiä struktuureja, joissa hallitsee tietynlainen vankeuden tunne, Ayana ei tule pääsemään tästä tilanteesta. Hänen piirustuksiinsa on tullut synkkä ekspressiivisyys, mikä näkyy hänen abstrakteissa maalauksissaan ja useissa geometrisissa piirustuksissaan. Hieman ennen Ayanan kuolemaa, hänen äitinsä kysyy häneltä ääninauhoitteessa hänen kasvaimestaan ja mitä Ayana luulee, että tapahtuu. Ayana ei osaa pukea tätä sanoiksi, mutta hänen teoksissaan näkyy voimakkaasti hänen tunteensa ja ahdistuksensa sairaudestaan. “Thus, when intense experiences gain center stage, the drawings of even young children can reveal unsuspected expressive qualities that convey in a highly condensed fashion the depth of their feelings, in this case of fear and loneliness” (Golomb 1992, 148). Ayana kuoli kuusivuotiaana sairauteensa.

7. LOPETUS

Outsider taide on mielenkiintoinen genre, johon mahtuu monia erilaisia persoonia ja taiteen alalajeja. Tekstissäni raapaisen vain pintaa, ja outsider taiteen kenttä kasvaa yhä. Outsider taide on tärkeä ilmiö. Sitä tutkiessa saa rehellisen kuvan ihmisten kautta, jotka eivät ole kokeneet samanlaista taiteellista ympäristöä kuin useat muut kuvataiteilijat.

LÄHTEET

Raw Vision www-sivut. Viitattu 12.5.2019. <https://rawvision.com/>

Adolf Woelflin biografiset www-sivut. Viitattu 12.5.2019. <http://www.adolfwoelfli.ch/index.php?c=e&level=17&sublevel=0>

Creative Growth www-sivut. Viitattu 12.5.2019. <http://www.creativegrowth.org>

Boxer, S. 2000. He was Crazy Like a ... Genius?; For Henry Darger, Everything began and Ended with Little Girls. Viitattu 12.5.2019. <https://www.nytimes.com>

Blumberg, N. & Yalzadeh, I. 2019. Henry Darger, American Artist and Writer. Viitattu 12.5.2019. <https://www.britannica.com>

Tate Modern www-sivut . Viitattu 12.5.2019. <https://www.tate.org.uk/visit/tate-modern>

Golomb, C. 1992. The Child's Creation of a Pictorial World. Oxford: University of

